

Edexcel Science Past Papers B1

De Giraffe, de Peli en Ik is een fantastisch kinderboek van bestsellerauteur Roald Dahl, met prachtige tekeningen van bekroond illustrator Quentin Blake. In een oude, vervallen snoepwinkel ontdekt Billy een wel heel bijzonder trio: een pelikaan, een giraffe en een bruine aap. Aap zingt voor iedereen in de buurt: 'Wij staan met elkaar, dag en nacht voor u klaar. De Giraffe, de Peli en Ik.' De dieren hebben een ladderloos glazenwassersbedrijf. Als ze samen met Billy een heel bijzondere opdracht krijgen, blijkt dat de vrienden nog véél meer kunnen dan alleen ramen lappen. 'Roald Dahl blijft onverminderd populair.' – de Volkskrant

Letterkunde, taalkunde, geschiedenis, theologie, filosofie: ze behoren alle tot de geesteswetenschappen. Hebben deze vakgebieden in al hun verscheidenheid iets gemeen wat ze onderscheidt van bijvoorbeeld natuurkunde of economie? De indeling van de wetenschappen in natuur-, geestes- en maatschappijwetenschappen lijkt vanzelfsprekend, maar is van recente datum en allerm minst onomstreden. Dit boek beschrijft de invloedrijkste visies op wetenschappelijke kennis vanaf Aristoteles en Galilei tot aan Karl Popper en Thomas Kuhn, en de kennisidealen en stijlen van argumenteren die ze verwoorden. Vervolgens spitst het zich toe op de hedendaagse filosofische en methodologische visies op aard en culturele taak van de geesteswetenschappen, zoals logisch empirisme, hermeneutiek, kritische theorie, (post-) structuralisme en postkolonialisme. Wat dit boek - nog steeds - uniek maakt is de systematische aandacht voor de methodologische vragen en filosofische achtergronden van de geesteswetenschappen. Bestaande handboeken richten zich doorgaans op de natuurwetenschappen en in mindere mate de maatschappijwetenschappen, terwijl wij juist het ontstaan van dat idee dat de natuurwetenschappen de 'echte' wetenschappen zouden historisch traceren en filosofisch ter discussie stellen.

Al staan er maar drie huizen, toch is Bolderburen het fijnste dorp van de wereld. Want er wonen zes kinderen, dus er is altijd iemand om mee te spelen. Bolderburen is ook zo leuk omdat er altijd wat te doen is: schatten zoeken, een hut bouwen of zwemmen in de beek... Daar zou iedereen wel willen wonen!

Gifty is een briljante studente neurowetenschap aan de universiteit van Stanford. Haar drijfveer is de fatale overdosis van haar broer, verslaafd aan pijnstillers, en de depressie van haar moeder. Gifty is vastberaden om de wetenschappelijke oorzaak te vinden van al het verdriet en lijden dat haar leven domineert. Dan zet een telefoontje haar eenzame leven in haar laboratorium volledig op zijn kop. Haar moeder wil zelfmoord plegen en ten einde raad neemt Gifty haar in huis. Het brengt haar weer terug naar het geloof dat zoveel houvast gaf in haar jeugd. De kerk waar ze in opgroeide beloofde verlossing, maar gaf nooit duidelijkheid hoe die te bereiken. Terwijl haar moeder in bed blijft liggen worstelt Gifty tussen geloof en wetenschap, en zoekt naar een manier om haar liefde voor haar familie in daden om te zetten. Verheven koninkrijk is een ontroerend portret van een Ghanees immigrantengezin in de vs dat zucht onder het juk van verdriet, depressie en verslaving. Het is een wonderschoon geschreven en emotioneel zeer beladen opvolger van het fenomenale Weg naar huis, en is de meesterproef van het literaire talent Yaa Gyasi.

Een gewoonte voltrekt zich in onze hersenen in niet meer dan drie stappen: de aansporing (ik heb een vieze smaak in mijn mond) gevolgd door de routinehandeling (ik neem een kauwgommetje) resulterend in de beloning (dat is lekker fris!). Je bewust worden van dit proces is een sleutel tot succes op vele gebieden: het kan de productiviteit op je werk verhogen en je creativiteit vergroten.

Bruiloften en dates zijn goed materiaal. Dat weet Hollywood en dat wist Shakespeare ook, toen hij de komedie 'Een Midzomernachtsdroom' schreef. Het verhaal speelt zich af in Athene, waar Hertog Theseus zijn bruiloftsplannen doorneemt met de amazonekoningin Hippolyta. Alsof ze hun handen niet al vol hebben aan hun eigen bruiloft komt Egeus binnen met de kwestie van zijn dochter Hermia, die hij wilt laten trouwen met de adelaar Demetrius. Maar Hermia wil alleen met haar geliefde Lysander trouwen. Theseus besluit dat Hermia mag kiezen: trouwen met Demetrius, intreden in het klooster, of de doodstraf. Hermia besluit met Lysander het bos in te vluchten waar de wet van Athene niet geldt. Maar in dat diepe stille bos zijn er ook relatieproblemen: hier is het de plaaggeest Puk die vertelt dat er problemen zijn tussen elfenkoning Oberon en elfenkoningin Titania. Oberon is jaloers en maakt ruzie met Titania. Hij wil wraak nemen met een magisch sap, dat in de verkeerde handen eindigt. Dit brengt een kettingreactie van amoureuze verwickelingen met zich mee voor zowel de mensen als voor de elfen en alsof dat nog niet genoeg was, krijgen we ook nog het bruiloftsvermaak te zien van zes bouwvakkers die een theaterstuk moeten opvoeren voor Theseus en Hippolyta's bruiloft. De komedie is opgebouwd uit vele lagen en is een klassieker geworden, omdat het stuk niet alleen de eeuwig hinderlijke liefde op een geestige manier behandelt, maar ook speelt met de relatie tussen werkelijkheid en illusie. Het stuk is ontelbare keren verfilmd, o.a. in 1935 door Max Reinhardt en William Dieterle, in 1968 door Peter Hall en in 1982 door Woody Allen. William Shakespeare (1564-1616) wordt gezien als een van 's werelds belangrijkste auteurs. Als dramaturg schreef hij tragedies, historische toneelstukken en komedies die 400 jaar later nog steeds worden opgevoerd. Daarnaast schreef hij gedichten, zogenaamde sonnetten. Enkele van zijn meest beroemde en vaakst gespeelde toneelstukken zijn "Hamlet", "Macbeth", "Othello" en "Romeo en Julia". In de kern van zijn werken plaatst Shakespeare de algemene vraag: wat is een mens? Wat maakt een menselijk wezen tot een mens? Een van de antwoorden daarop wordt gegeven in de komedie "Een Midzomernachtsdroom".

'Makumbi's proza is onweerstaanbaar en meeslepend, vol humor, gevoel en charme – het is briljant en bijtend, poëtisch en genuanceerd. De lezer van De eerste vrouw wordt beloond met een van opmerkelijkste heldinnen uit de literatuur en de ongelooflijke eer om aan haar zijde mee te reizen.' – The New York Times De eigenwijze Kirabo groeit op bij haar grootouders op het platteland van Oeganda. Ze wordt omringd door vele vrouwen – grootmoeder, tantes en een beste vriendin –, maar voelt desalniettemin het gemis van haar moeder, die ze nooit heeft gekend. Hoewel de familie wanhopig probeert Kirabo in bedwang te houden, gaat ze op zoek naar antwoorden over haar oorsprong. Zo begint de zoektocht naar haar eigen plek op de wereld – een reis van het platteland naar de hoofdstad Kampala, van het veilige nest van de grootouders naar het onbekende, luxe huis van haar vader. Tegelijkertijd wordt Oeganda geteisterd door de bloedige dictatuur van Idi Amin. Makumbi schetst het leven in onvoorspelbare en gewelddadige tijden. De eerste vrouw is een grootse en tegelijkertijd diep persoonlijke roman over verlangen en opstand, geïnspireerd door de Oegandese scheppingsmythe en feministische rebellie. Een indringend portret over wat het betekent om vrouw te zijn in een gezin, in een gemeenschap en in een land dat vastbesloten lijkt om Kirabo's ideeën te dwarsbomen. Jennifer Nansubuga Makumbi (Kampala) schrijft romans en korte verhalen. Ze studeerde en doceerde Engelse literatuur in Oeganda, voordat ze haar studie in 2001 voortzette in Manchester, Groot-Brittannië, waar ze nu doceert. Met haar debuut Kintu (Cossee, 2020) won ze diverse prijzen. Het boek wordt bejubeld als dé grote Oegandese roman, een moderne klassieker, en ontving internationaal lyrische recensies.

Op zesendertigjarige leeftijd wordt de briljante en ambitieuze neurochirurg Paul Kalanithi gediagnosticeerd met stadium IV longkanker. Van de ene op de andere dag verandert hij van een arts die levens redt in een patiënt die moet vechten voor zijn eigen leven. De laatste 22 maanden van zijn leven besluit hij zijn grote ambitie waar te maken: een meesterlijk boek schrijven over zijn bijzondere levensloop. Wat maakt het leven nog de moeite waard als je de dood in de ogen kijkt? Wat doe je als al je dromen over een toekomst plaats moeten maken voor een miserabel noodlot? Wat betekent het om een kind te krijgen en nieuw leven op aarde te zetten terwijl je eigen leven langzaam wegebt? Paul Kalanithi stierf in maart 2015, terwijl hij de laatste hand legde aan zijn memoires. Zijn wijze observaties en rijke inzichten in het

leven zijn hartverscheurend. Als adem vervliegt is een onvergetelijk boek over een naderend einde en de relatie tussen arts en patiënt van een begenadigd schrijver, die helaas beide rollen moest vervullen.

In dit boeiende, langverwachte eerste deel van zijn presidentiële memoires vertelt Barack Obama het verhaal van zijn onwaarschijnlijke odyssee van een jongeman die op zoek is naar zijn identiteit tot de leider van de vrije wereld. Hij schrijft in buitengewoon persoonlijke bewoordingen over de jaren waarin hij politiek werd gevormd en over de bepalende momenten in de eerste termijn van zijn historische presidentschap - een roerige periode vol dramatische veranderingen. Obama neemt de lezer aan de hand op een fascinerende reis, die voert van zijn eerste politieke aspiraties en de cruciale overwinning in de voorverkiezingen van Iowa - waarin de kracht van grassroots-activisme aan het licht kwam - tot de revolutionaire avond van 4 november 2008, toen hij werd gekozen tot 44ste president van de Verenigde Staten en daarmee de eerste Afro-Amerikaan werd die het hoogste ambt in het land zou bekleden. In zijn bespiegelingen over het presidentschap toont hij op een bijzondere en scherpzinnige wijze welke mogelijkheden en beperkingen presidentiële macht met zich meebrengt, en daarnaast biedt hij ons een uniek inzicht in de dynamiek van de Amerikaanse partijpolitiek en de internationale diplomatie. Obama neemt de lezer mee tot in het Oval Office en de Situation Room van het Witte Huis, maar ook naar steden als Moskou, Caïro en Peking. We zijn getuige van zijn overwegingen bij het samenstellen van zijn kabinet, hoe hij worstelt met een mondiale financiële crisis, Vladimir Poetin inschat, schijnbaar onoverbrugbare conflicten beteugelt om zijn wet op de gezondheidszorg te verwezenlijken, botst met zijn generaals over de te volgen strategie in Afghanistan, hervormingen op Wall Street doorvoert, doortastend optreedt na de ramp met de Deepwater Horizon en opdracht geeft tot Operatie Neptune's Spear, die leidt tot de dood van Osama bin Laden. Een beloofd land is een bijzonder intiem en persoonlijk boek - het verhaal over een man die historische beslissingen neemt, over het rotsvaste geloof van de opbouwwerker die op de proef wordt gesteld op het wereldpodium. Obama is openhartig over de moeilijkheden die hij ondervond toen hij als zwarte Amerikaan president wilde worden, waarbij hij de verwachtingen verpersoonlijkte van een generatie die werd geïnspireerd door de boodschap van hoop en verandering en de morele problemen trotseerde die besluitvorming op het hoogste niveau met zich meebrengt. Obama is openhartig over de krachten die hem in eigen land en elders tegenwerkten, eerlijk over de invloed die het verblijf in het Witte Huis had op zijn vrouw en kinderen. Daarnaast is hij niet terughoudend in het delen van zijn onzekerheden en teleurstellingen. Toch wijkt hij nooit af van zijn overtuiging dat binnen het geweldige, zich voortdurend ontwikkelende Amerikaanse experiment vooruitgang altijd mogelijk is. Dit fraai geschreven en krachtige boek getuigt van Barack Obama's inzicht dat democratie geen geschenk van boven is, maar iets dat is gestoeld op inlevingsvermogen en wederzijds begrip, iets waaraan we samen voortbouwen, elke dag weer.

De belangstelling voor het werk van Jane Austen (1775-1817) is de laatste jaren sterk toegenomen. De oude kritiek op haar centrale thema: hoe een jonge vrouw aan de juiste (welgestelde) man komt om voor het vreselijke lot van de verzurende oude vrijster te worden gespaard is verstomd. Met is gaan waarderen hoe briljant zij dit schijnbaar beperkte thema uitwerkt en hoe kostelijk haar zedenschilderingen van de gegoede middenklasse zijn. Zo is het respect gegroeid voor haar prachtige stijl, scherpe observatievermogen, haar ironie, humor en levendige pen. Alles vlinderlicht van toon, met een fijn getekende, bijna onderkoelde bewogenheid en een innemende afkeer van hypocrisie. Ook in Mansfield Park (1814) komt het via tal van intriges tot huwelijken. Heldin van dit als een detective opgebouwde verhaal is de jonge, timide en kwetsbare Fanny Price, dochter van behoeftige ouders, die opgroeit in het gezin van haar oom Sir Thomas Bertram, bezitter en bewoner van Mansfield Park. Het lijkt een sprookje, want Fanny krijgt inderdaad haar droomprins en wordt hierdoor meesteres op Mansfield Park en de geliefde en gewaardeerde steunpilaar van de familie. Maar de grote onderstroom van deze prachtige roman die als de meest diepzinnige van Austens oeuvre geldt bestaat uit het fascinerende tijdsbeeld dat zij tekent: Engeland in de jaren 1811-1813, toen het leven van de "landedgentry" nog in scherper contrast stond tot de elegante maar oppervlakkige "London style" waarvan Beau Brummel een exponent was. Een korte periode waarin waarden tegen elkaar worden afgemeten, aan de vooravond van Waterloo

[Copyright: 453a8ccbbb0622680f7c1ec4691d69d](https://www.edexcel.com/~/media/Products/Other%20Products/Free%20Resources/Science/Past%20Papers/B1/453a8ccbbb0622680f7c1ec4691d69d)